Eurooppa-neuvosto

Bryssel, 23. maaliskuuta 2018
(OR. en)

EUCO XT 20001/18

BXT 25
CO EUR 5
CONCL 2

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Eurooppa-neuvosto (50 art.) (23. maaliskuuta 2018) – Suuntaviivat

Valtuuskunnille[1] toimitetaan oheisena Eurooppa-neuvoston (50 art.) edellä mainitussa kokouksessa hyväksymät suuntaviivat.

[1] SEU 50 artiklan mukaisen ilmoituksen jälkeen eroavaa jäsenvaltiota edustava Eurooppa-neuvoston jäsen ei osallistu kyseistä jäsenvaltiota koskevien asioiden käsittelyyn eikä sitä koskevien päätösten tekemiseen Eurooppa-neuvostossa.

Suuntaviivat – 23. maaliskuuta 2018

1. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen siihen, että neuvottelijat ovat päässeet yhteisymmärrykseen erosopimuksen oikeudellisen tekstin osista, jotka koskevat kansalaisten oikeuksia, taloudellista selvitysratkaisua, useita muita eroon liittyviä kysymyksiä ja siirtymäkautta. Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että muista kysymyksistä on vielä sovittava ja että neuvottelut voivat edistyä vain, jos kaikkia tähänastisia sitoumuksia noudatetaan aukottomasti. Se on tältä osin tyytyväinen pääministeri Mayn kirjallisiin vakuutuksiin varsinkin Irlannista / Pohjois-Irlannista. Eurooppa-neuvosto kehottaa tehostamaan toimia jäljellä olevien eroon liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi sekä niiden kysymysten ratkaisemiseksi, jotka liittyvät erosopimuksen alueelliseen soveltamisalaan, erityisesti Gibraltarin osalta, ja toistaa, että mistään ei ole sovittu ennen kuin kaikesta on sovittu.

2. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen ja vahvistaa 29. huhtikuuta ja 15. joulukuuta 2017 antamansa suuntaviivat, joiden soveltamista jatketaan kaikilta osin ja joiden periaatteita on noudatettava tulevissa suhteissa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Eurooppa-neuvosto panee merkille Euroopan parlamentin 14. maaliskuuta 2018 antaman päätöslauselman EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevien suhteiden puitteista.

3. Eurooppa-neuvosto ilmaisee jälleen unionin määrätietoisen pyrkimyksen mahdollisimman tiiviiseen tulevaan kumppanuuteen Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Tällaiseen kumppanuuteen pitäisi sisältyä kauppa ja taloudellinen yhteistyö sekä muita aloja, ennen kaikkea terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden torjunta sekä turvallisuus, puolustus ja ulkopolitiikka.

4. Eurooppa-neuvoston on samaan aikaan otettava huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan toistuvasti esittämät kannat, jotka rajoittavat tällaisen tulevan kumppanuuden syvyyttä. Tulliliiton ja sisämarkkinoiden ulkopuolelle jääminen aiheuttaa vääjäämättä kitkaa kaupankäynnissä. Erilaiset ulkoiset tullitariffit ja sisäiset säännöt sekä yhteisten toimielinten ja yhteisen oikeusjärjestelmän puuttuminen tarkoittavat, että EU:n sisämarkkinoiden yhtenäisyyttä ja Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoiden yhtenäisyyttä on ylläpidettävä tarkastusten ja valvonnan avulla. Tällä tulee valitettavasti olemaan kielteisiä taloudellisia seurauksia erityisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

5. Tätä taustaa vasten Eurooppa-neuvosto vahvistaa seuraavat suuntaviivat neuvotteluille myöhempiä suhteita säänteleviä puitteita koskevasta kokonaisvaltaisesta yhteisymmärryksestä, joka esitetään poliittisessa julistuksessa, joka liitetään erosopimukseen ja johon erosopimuksessa viitataan.

6. Jäljempänä esitetty lähestymistapa heijastaa oikeuksien ja velvollisuuksien tasoa, joka on yhteensopiva Yhdistyneen kuningaskunnan esittämien kantojen kanssa. Jos nämä kannat muuttuvat, unioni on valmis harkitsemaan tarjoustaan uudelleen 29. huhtikuuta ja 15. joulukuuta 2017 antamissaan suuntaviivoissa sekä näissä suuntaviivoissa esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

7. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto toistaa erityisesti, että Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehtävien mahdollisten sopimusten on perustuttava oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoon ja taattava tasapuoliset toimintaedellytykset. Unionin ulkopuolisilla mailla ei ole samoja velvollisuuksia kuin jäsenillä, eivätkä ne voi nauttia samoista oikeuksista ja eduista kuin jäsenet.

   Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että neljä vapautta ovat jakamattomia, eikä unionin säännöstöstä voi poimia parhaita paloja osallistumalla sisämarkkinoille alakohtaisen toimintamallin perusteella, koska se heikentäisi sisämarkkinoiden yhtenäisyyttä ja moitteetonta toimintaa.

   Eurooppa-neuvosto toistaa myös, että unioni säilyttää riippumattomuutensa päätöksenteossaan, minkä myötä Yhdistynyt kuningaskunta ei enää kolmantena maana osallistu unionin toimielinten toimintaan eikä unionin elinten, toimistojen ja virastojen päätöksentekoon. Myös Euroopan unionin tuomioistuimen asema on tunnustettava täysimääräisesti.

8. Taloudellisten suhteiden ytimen osalta Eurooppa-neuvosto vahvistaa olevansa valmis aloittamaan työn tasapainoisen, kunnianhimoisen ja laaja-alaisen vapaakauppasopimuksen laatimiseksi edellyttäen, että on olemassa riittävät takeet tasapuolisista toimintaedellytyksistä. Sopimus viimeistellään ja tehdään sitten, kun Yhdistynyt kuningaskunta ei ole enää jäsenvaltio. Tällainen sopimus ei voi kuitenkaan tarjota samoja etuja kuin jäsenyys eikä se voi vastata osallistumista sisämarkkinoille tai niiden osiin. Tähän sopimukseen sisältyisivät:

i) tavarakauppa, tavoitteen mukaan kaikilla aloilla ja pyrkien säilyttämään nollatullit ilman määrällisiä rajoituksia sekä soveltaen asianmukaisia alkuperäsääntöjä.

   Vapaakauppasopimuksen yleisissä puitteissa olisi säilytettävä nykyinen vastavuoroinen pääsy kalastusvesille ja kalavaroihin;

ii) asianmukainen tulliyhteistyö, jossa säilytetään sopimuspuolten sääntelyn ja oikeudenkäytön itsemääräämisoikeus sekä EU:n tulliliiton yhtenäisyys;

iii) kaupan teknisiä esteitä (TBT) ja terveys- ja kasvinsuojelutoimenpiteitä (SPS) koskevat periaatteet;

iv) puitteet vapaaehtoiselle sääntely-yhteistyölle;

v) palvelukauppa, jossa pyritään sallimaan pääsy markkinoille tarjoamaan palveluja isäntävaltion säännöin, myös palveluntarjoajien sijoittautumisoikeuden suhteen, suhteessa siihen tosiasiaan, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa eikä unionilla ja Yhdistyneellä kuningaskunnalla tule enää olemaan yhteisiä sääntely-, valvonta-, täytäntöönpano- ja oikeuslaitospuitteita;

vi) pääsy julkisten hankintojen markkinoille, investoinnit sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suoja, mukaan lukien maantieteelliset merkinnät, sekä muut unionille merkitykselliset alat.

9. Tulevassa kumppanuudessa olisi otettava huomioon erityisesti ilmastonmuutokseen ja kestävään kehitykseen liittyvät globaalit haasteet sekä rajat ylittävä ympäristön pilaantuminen, joiden osalta unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan olisi jatkettava tiivistä yhteistyötä.

10. Tulevan kumppanuuden olisi sisällettävä kunnianhimoiset säännökset luonnollisten henkilöiden liikkumisesta, perustuen täyteen vastavuoroisuuteen ja syrjimättömyyteen jäsenvaltioiden välillä, sekä tähän liittyvistä aloista, kuten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta ja ammattipätevyyden tunnustamisesta. Tässä yhteydessä voidaan tutkia, mitä oikeudellisen yhteistyön vaihtoehtoja on avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa sekä muissa niihin liittyvissä asioissa, ottaen huomioon, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee Schengen-alueen ulkopuolinen kolmas maa ja että tällainen yhteistyö edellyttää vahvoja takeita siitä, että perusoikeuksia kunnioitetaan täysin.

11. Sosioekonomisen yhteistyön osalta voitaisiin kaavailla seuraavaa:

    i) liikennepalvelujen osalta tavoitteena pitäisi olla Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välisten yhteyksien jatkuvuuden turvaaminen Yhdistyneen kuningaskunnan erottua EU:sta. Tämä voitaisiin saavuttaa muun muassa laatimalla lentoliikennesopimus yhdessä lentoturvallisuussopimuksen ja ilmailun turvaamista koskevan sopimuksen kanssa sekä muita liikennemuotoja koskevia sopimuksia samalla kun turvataan vahvat tasapuoliset toimintaedellytykset näillä erittäin kilpailluilla aloilla;

    ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumiseen unionin tiettyihin ohjelmiin esimerkiksi tutkimuksen ja innovoinnin sekä koulutuksen ja kulttuurin aloilla olisi sovellettava kolmansien maiden osallistumisehtoja, jotka vahvistetaan vastaavissa ohjelmissa.

12. Kun otetaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan maantieteellinen läheisyys ja keskinäinen taloudellinen riippuvuus EU:n 27 jäsenvaltion kanssa, tulevat suhteet voivat toimia molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla vain, jos ne sisältävät vankat takeet, joilla turvataan tasapuoliset toimintaedellytykset. Tavoitteena olisi oltava estää perusteeton kilpailuetu, jota Yhdistynyt kuningaskunta voisi saada heikentämällä suojan tasoa muun muassa kilpailun ja valtiontuen, verotuksellisten, sosiaalisten sekä ympäristöön ja sääntelyyn liittyvien toimenpiteiden ja käytäntöjen suhteen. Tämä edellyttää yhdistelmää aineellisia sääntöjä, jotka on yhdenmukaistettu EU:n ja kansainvälisten normien kanssa, riittäviä mekanismeja täytäntöönpanon varmistamiseksi kotimaassa, täytäntöönpanon valvonta- ja riitojenratkaisumekanismeja sopimuksessa sekä unionin riippumattomia muutoksen-hakukeinoja, jotka kaikki yhdessä ovat oikeassa suhteessa EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan taloudellisten yhteyksien syvyyteen ja laajuuteen.

Tulevissa puitteissa olisi turvattava unionin rahoitusvakaus, ja niissä olisi noudatettava unionin sääntely- ja valvontajärjestelmää, normeja ja niiden soveltamista.

13. Muilla aloilla kuin kaupan ja taloudellisen yhteistyön alalla, jolla unioni on jo ilmaissut valmiutensa erityisten kumppanuuksien perustamiseen, Eurooppa-neuvosto katsoo, että

    i) lainvalvonta- ja rikosoikeudellisen yhteistyön olisi oltava tärkeä osa-alue EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevissa suhteissa, kun otetaan huomioon maantieteellinen läheisyys sekä unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteiset uhat sekä se, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee Schengen-alueen ulkopuolinen kolmas maa. Tulevan kumppanuuden tulisi kattaa toimiva tietojen vaihto, lainvalvontaviranomaisten operatiivisen yhteistyön tuki sekä rikosoikeudellinen yhteistyö. On luotava vankat takeet varmistamaan perusoikeuksien täydellinen noudattaminen ja tulokselliset täytäntöönpanon valvonta- ja riitojenratkaisumekanismit;

    ii) kun otetaan huomioon yhteiset arvomme ja yhteiset haasteemme, EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan olisi tehtävä vahvaa yhteistyötä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan aloilla. Tulevassa kumppanuudessa olisi kunnioitettava unionin päätöksenteon riippumattomuutta ottaen huomioon, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa, ja määriteltävä asianmukaiset mekanismit vuoropuhelulle, kuulemiselle, koordinoinnille, tietojen vaihdolle ja yhteistyölle. Tietojenvaihto tällaisen yhteistyön puitteissa edellyttäisi tietoturvallisuussopimuksen tekemistä.

14. Kun otetaan huomioon tietovirtojen merkitys tulevan suhteen useilla osa-alueilla, sen olisi sisällettävä tietoja koskevat säännöt. Henkilötietojen suojaan olisi sovellettava tietojen keräämisen asianmukaisuutta koskevia EU-sääntöjä, jotta voidaan varmistaa olennaisilta osin sama suojan taso kuin unionissa.

15. Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin tulevan suhteen hallintomallin on katettava hallinnointi ja valvonta, riitojenratkaisu ja täytäntöönpanon valvonta, mukaan lukien mekanismit pakotteita ja ristikkäisiä vastatoimia varten. Tulevan suhteen yleisen hallintomallin suunnittelussa on otettava huomioon

    i) tulevan suhteen sisältö ja syvyys;

    ii) tarve varmistaa tuloksellisuus ja oikeusvarmuus;

    iii) EU:n oikeusjärjestyksen riippumattomuuden vaatimukset, mukaan lukien Euroopan unionin tuomioistuimen asema, sellaisena kuin se on oikeuskäytännössä kehittynyt.

16. Eurooppa-neuvosto jatkaa neuvoston tuella neuvottelujen tiivistä seuraamista niiden kaikkien näkökohtien osalta ja palaa erityisesti vielä avoinna oleviin eroon liittyviin kysymyksiin sekä tulevien suhteiden puitteisiin kesäkuun kokouksessaan. Tällä välin Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa sekä jäsenvaltioita jatkamaan kaikilla tasoilla valmistautumista Yhdistyneen kuningaskunnan eron seurauksiin ottaen huomioon kaikki mahdolliset lopputulokset.